

Список використаних джерел

1. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 №2136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20> . (Дата звернення 22.05.2022).
2. Кодекс законів про працю України: Кодекс України від 10. 12 1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> . (Дата звернення 22.05.2022)
3. Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати: Постанова Кабінету Міністрів від 08.02.1995 № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF#Text> . (Дата звернення 22.05.2022).
4. Петришак А. Оплата праці під час війни: що робити підприємствам, що вимушено зупинили роботу.
URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/210059_oplata-prats-pd-chas-vyni-shcho-robiti-pdprimstvam-shcho-vimusheno-zupinili-robotu (Дата звернення 22.05.2022).
4. Національний інститут стратегічних досліджень. Ринок праці України в умовах воєнного стану: деякі аналітичні оцінки. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/rynok-pratsi-ukrayiny-v-umovakh-voyennoho-standu-deyaki-analitychni-otsinky> (Дата звернення 22.05.2022).

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Бондар О. С.

Ткаченко Анастасія Сергіївна

студентка 2-го курсу факультету адвокатури

та антикорупційної діяльності

Національного університету «Одеська юридична академія»

НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК НА ВИРОБНИЦТВІ

Сьогодні ця тема є актуальною, тому що нещасні випадки на виробництві трапляються кожного року. Перш ніж розглянути статистику, слід зазначити поняття нещасного випадку та як його класифікують.

Згідно з Законом України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування», нещасний випадок на виробництві – це обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов’язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров’ю

або настала смерть (п. 5 ч. 1 ст. 1). Нещасні випадки класифікують за наслідками, важливо розуміти кількість, зв'язок із виробництвом. За наслідками поділяються: легкі, тяжкі та смертельні нещасні випадки.

Статистика нещасних випадків на виробництві за 11 місяців 2021 року через організаційні причини сталося 255 (понад 74%) смертельних нещасних випадків. На другому місці – 47 випадків через психофізичні, техногенні, природні, екологічні та соціальні причини (13,7%). На третьому – технічні причини (42 випадки, 12,2%) [1]. Аналізуючи цю статистику, можна дійти висновку що роботодавці нехтують заходам безпеки, і тому на виробництвах трапляються летальні випадки. Також, потрібно урахувати той момент, що і працівники не завжди дотримуються цих заходів. І для того, щоб усунути ці моменти, на нашу думку, потрібно створити комісію на постійній основі, яка буде перевіряти наявність засобів індивідуального захисту, засобів пожежогасіння, справність пристроїв, і головне перевірки знань інструктажу з техніки безпеки.

Виявляється, що органи на яких покладаються перевірки, їх мало для того, щоб мінімізувати нещасні випадки. Багато підприємців ухиляються від перевірок посилаючись на невеликий штат або невиробничий профіль підприємства. Потрібно зазначити, що обов'язок перевірок за додержанням законодавства з охорони праці покладається на Державну службу України з питань праці. Держпраця перевіряє промислові об'єкти, але проблема настає в тому, що не всі роботодавці знають, що саме перевіряє служба, і яких вимоги повинні дотримуватися працівники й роботодавці. Аналіз судової практики свідчить про те, що багатий відсоток підприємців ухиляються від перевірок та не виконують належним чином свої обов'язки. Тому потрібно визначити що є предметом планової перевірки, яку проводить Державна служба України з питань праці. Проаналізуємо основні питання:

По-перше, служба охорона праці, на підприємстві повинна бути особа яка відповідатиме за охорону праці працівників, це питання регулюється Типовим положенням про службу охорони праці (НПА-ОП 0.00-4.35-04). Але потрібно зазначити, що створення такої служби має бути на підприємстві з кількістю 50 працівників. Якщо менше ніж 50 працівників, але понад 20, то допускається покласти цей обов'язок на працівника що має відповідну підготовку, якщо менше 20 припускається залучення сторонніх спеціалістів.

По-друге, інструктажі з питань охорони праці, згідно з Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05). Згідно з цим положенням роботодавці повинні проводити інструктаж як мінімум раз на півроку, а для працівників з підвищеною небезпекою раз на три місяці. Також, навчання з охорони праці проводяться не рідше ніж 1 раз на 3 роки, а працівники зайняті на роботах з підвищеною небезпекою, не рідше ніж раз на 1 рік. Інструкції з охорони праці регулюється Положенням про розробку інструкцій з охорони праці (ДНАОП 0.00-4.15-98), яке закріплює обов'язковість затвердження роботодавцем таких інструкцій. Спеціальний одяг та засоби індивідуального захисту є обов'язковим для робіт зі шкідливими та небезпечними умовами праці та видаються безоплатно працівникам, це регулюється відповідним Положенням затвердженим Держгірпромнаглядом № 62 [2].

По-третє, медичні огляди, проходження медичних оглядів є обов'язковим, але для деяких категорій працівників, а саме: працівники які працюють на роботах зі шкідливими та небезпечними умовами праці, на важких роботах, працівники віком до 21 року підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності тощо. Цей порядок проходження регулюється наказом МОЗ України «Порядок проходження медогляду працівниками певних категорій» № 246 від 21.05.2007 року.

По-четверте, робота з підвищеною небезпекою, для таких працівників встановлюється відповідний графік проходження медогляду, навчання з охорони праці.

Зробимо висновок, що на кожному підприємстві потрібно проводити перевірки щодо охорони праці якомога найчастіше для того, щоб мінімізувати нещасні випадки. І тоді, роботодавці почнуть більш відповідально ставитися до своїх працівників, і забезпечуватиме комфорт та безпеку на виробництві, тим самим сприятиме уникненню нещасних випадків.

Аналіз судової практики свідчить про те, що підприємці нехтують не тільки правилами безпеки, а й порушують умови трудового законодавства. Так, наприклад, Вінницький апеляційний суд м. Вінниця у своєму рішенні від 18.12.2019 року №127/15498/19 задовольнив позов працівника щодо неналежного оформлення трудових відносин роботодавця та допуск до виконання робіт з монтажу металоконструкцій без відповідного навчання та інструктажів з питань охорони

праці. І під час виконання демонтажу металоконструкцій стався нещасний випадок на виробництві, внаслідок чого працівник отримав політравму: травматична ампутація лівої верхньої кінцівки на рівні верхньої частини передпліччя; відкритий перелом плеснових та передплеснових кісток лівої стопи; травматичний шок.

Була створена комісія для розслідування нещасного випадку, та згідно з Актом проведення спеціального розслідування нещасного випадку, що стався (форми Н-5), якою при розслідуванні нещасного випадку встановлено, що працівник був допущений до виконання робіт без належного оформлення трудових відносин, відповідного навчання та інструктажів з охорони праці, роботи проводилась без проєктної документації на будівництво виробничого об'єкта, відповідно працівнику не був доведений технологічний процес виконання даних робіт, що стало основною причиною нещасного випадку. З урахуванням наведеного, суд притягнув роботодавця до кримінальної відповідальності за ст.ст. 271, 275 частини 2 КК України. Можна зробити висновок, щоб не допускати нещасних випадків на виробництві повинна бути на кожному виробництві або відповідальна особа за перевірки та належне виконання інструкції з охорони праці, або ж постійна комісія яка буде контролювати кожен день належність робочого місця до виконання робіт.

Також, є актуально зазначити, щодо порядку розслідування нещасних випадків на виробництві в умовах воєнного стану. Держпраця роз'яснила, щодо випадків травмування (поранення) та загибелі громадян України, які сталися або можуть статися під час виконання трудових (посадових) обов'язків унаслідок ведення бойових дій. Урядом було внесено зміни до Постанови КМУ № 337 від 17.04.2019 року, а саме: причиною нещасного випадку є подія суспільного життя, як-от оголошена та неоголошена війна, терористичний акт, протиправні дії третіх осіб тощо [3]. Тобто нещасні випадки, які трапляються з працівником під час виконання своїх обов'язків, підлягають розслідуванню згідно з вищевказаним Порядком. І держава надалі повинна забезпечувати гарантії особам на соціальний захист. Якщо розслідування неможливе внаслідок загрози життю і здоров'ю членів комісії, Держпраця дає рекомендацію щодо фіксації та зібрання певної документації задля того, щоб після нормалізації ситуації розпочати й продовжувати розслідування до умов належного їх завершення.

Отже, можна зробити висновок щодо вищевикладеного, що наша держава, забезпечує усі можливі заходи щодо мінімізації нещасних випадків на виробництві, як нам показує статистика. Але щоб уникнути взагалі цих випадків, то потрібно більш контролювати та перевіряти виробництва, та створювати для працівників частіше конференції, збори у вигляді навчання та конкурсів щодо охорони праці тощо.

Список використаних джерел

1. Статистика виробничого травматизму на кінець 2021 року. URL: <https://www.sop.com.ua/news/3377-statistika-virobnichogo-travmatizmu-na-knets-2021-roku>
2. Про затвердження Норм безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам загальних професій різних галузей промисловості : Наказ України від 16.04.2009 року № 62. *Офіційний вісник України*. 2009. № 37. Ст. 1267.
3. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 року №337. *Офіційний вісник України*. 2019. № 34. Ст. 1217.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Пожарова О. В.

Чайка Алла Валеріївна

*студентка I-го курсу магістратури соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ОСІБ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ ВНАСЛІДОК ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

24 лютого 2022 року РФ розпочала повномасштабний воєнний наступ на Україну. Ці події мали вплив на правовідносини у різних сферах. Значних і важливих змін зазнали трудові правовідносини. Багато українців втратили основне фінансове джерело для існування – роботу. Законом України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» було змінено максимальну можливу трива-